కథల కాణాచి!

సాగరం

సోమయాజుల వెంకటరామమూర్తి

మాధవరావు రామవరం తాలూకా కచేరీలో హెడ్‌గుమస్తా వుద్యోగంలో వున్నాడు. అతడు పనిపాట్లు శ్రద్ధగా చేసుకుంటూ, ఒక్కనాడైనా కాగితముల విషయంలోగాని, సొమ్ము విషయంలోగాని, తకరారులేకుండా తనకి మాట రాకుండా జాగ్రత్తతో మెలగుతూ కాలక్షేపం చేస్తూ వుండడంచేత తన అధికారులకి విశ్వాసనీయుడుగాను, తనక్రింద గుమస్తాలకి గౌరవపాత్రుడుగాను వుంటూవుండేవాడు. రామవరం వూళ్ళోకూడా మాధవరావు పంతులంటే అందరికీ గౌరవమే.

నెల జీతం ఏభై రూపాయలలోనూ ప్రావిడెంటుఫండు రు.3-2-0 (మూడురూపాయిల రెండణాలు), స్టాంపుఖర్చు 0-1-0 (ఒక అణా) పోగా మిగిలిన రు.46-13-0 (నలభై ఆరు రూపాయిల పదమూడు అణాలు) లోనూ కోమటిదుకాణానికి లెక్క పైసలు చేసి, ఇంటి అద్దె రు.4-0-0 (నాలుగురూపాయిలు), యితర ఖర్చులు మరి రు.5-0-0. సీతానగరంలోనున్న తల్లికి రు.10లు పంపగా మిగిలినదాన్ని సేవింగ్సు బేంకులో నెలనెలకీ వేస్తూవచ్చి, ఆ రూపాయిలు ఏడాదికొక్కమారు తీస్తూ తనకీ, భార్యకీ, పిల్లకీ ఏడాదికి కావలసిన ఖద్దరుబట్టలు కొంటూ వుండడం అతనికి అలవాటు.

ఒకనాడు ప్రొద్దున మాధవరావు ఎనిమిది గంటలకు ఆఫీసుకువచ్చి తన కుర్చీలో కూర్చుని అప్పుడే జవాను కరీంసాయిబు పోస్టాఫీసు నుంచి తెచ్చిన టపాలు విప్పి చూస్తున్నాడు. అందు ఒక వుత్తరం తన ప్రైవేటు అడ్రసుకు వచ్చినదాన్ని అటూయిటూ తిరగేసిచూచి చదవడం ఆరంభించాడు. ఉత్తరం సగంమట్టుకి చదివేసరికి అతని ముఖకమలం వికసించి, పెదవులమీద మందహాస చంద్రిక ఉదయించింది.

ఆ ఉత్తరం సీతానగరంలో తన తల్లి అన్నపూర్ణమ్మ వద్దనుంచి వచ్చింది. ఉత్తరం రెండుసార్లు చదువుకొని మడచి, తన కోటు లోపల జేబులోవుంచి మాధవరావు ఆలోచన ఆరంభించాడు. పది నిమిషాలవరకూ అలాగే భావసముద్రంలో మునిగివున్న మాధవరావు, సీతానగరం, తల్లి, ప్రయాణము, రైలుఖర్చు, మనియార్డరు ఈ ఆలోచనలుతప్ప ప్రస్తుతాంశములైన ఆఫీసు, టపాలు, కరీంసాయిబు, కాయితాలు, ఈ విషయాలు యావత్తూ మరచిపోయాడు. ‘తనను, భార్యను, పిల్లనీ చూడడానికి చాలా ఆత్రుతగా వున్నదనీ , కళ్ళన్నీ కాయలుకాచిపోయాయనీ, కొద్దిరోజుల్లో ఎలాగైనా చూడకతప్పదనీ’ తల్లి వ్రాసిన వాక్యాలు పదేపదే మనసులో తరచుసరికి, అతని హృదయంలో ఆనందామృతం పొడముచుండెను. అయితే తల్లి రైలు ఖర్చులకీ, సీతానగరంలో చిల్లర అప్పులు తీర్చడానికీ, ముప్పది రూపాయలు పంపవలెనన్న భావం మనస్సులో వుదయించేసరికి, అతని హృదయంలో ఆనందామృతం ఆవిరిరూపంగా ఎగసి, ఆ స్థానే హృదయంలో దడదడ ప్రారంభమయినది.

ఇంతలో గడియారం టంగుటంగున తొమ్మిది గంటలు కొట్టుసరికి మాధవరావుకి మొదట మేము చెప్పిన భావాలన్నీ మాయమై, ప్రస్తుతాంశములైన ఆఫీసు కాగితాలు, కచేరీ, ఎదురుగా గోడకి ఆనుకు కూర్చుని, మధ్యమధ్య కునికిపాట్లుపడుతూ కవర్లు అంటించుతూవున్న కరీంసాయిబు జ్ఞాపకం రావడంతోనే, తొందరగా ఆఫీసు కాగితాలన్నీ చూసి, జవాబు వ్రాయవలసిన వాటికి బ్లూ పెన్సిలుతో రెండుముక్కలు గోకి ఎక్కువ వ్రాతపనివున్న కాగితాలు వేరే కట్టకట్టి కుర్చీలోంచి దిగ్గున లేచాడు.

త్వరలో
“న్యూమరాలజీ”
మీద
ప్రత్యేక శీర్షిక!

సాధారణంగా ఆఫీసు పదకొండు గంటలకి ప్రారంభం అగుటచేత తక్కిన గుమస్తాలెవరూ ప్రొద్దున్న రాలేదు. కాని ఆఫీసు దగ్గరగావుండడంచేత ప్రొద్దున్నే వచ్చి టపాలు చూసి, కొంతపని ఆఫీసులో చూసుకోవడం, మన మాధవరావు పంతులుకి అలవాటు. అతడు కుర్చీలోనుంచి లేచి తన డ్రాయరులోవున్న ముప్పది రూపాయిలు లెక్కపెట్టి, బల్లమీగ నొకమూలనున్న మనియార్డరు ఫారం వొకటి తల్లిపేర వ్రాసి, ఇవతలికివచ్చి కరీంసాయిబు ఆఫీసుకు తాళంవేసి చెవి తనచేతికిచ్చిన తరువాత తిన్నగా పోస్టాఫీసుకి బయలుదేరాడు. అక్కడ తల్లిపేర మనియార్డరుచేసి, గృహోన్ముఖుడైనాడు.

* * * * *

దాదాపు పది గంటలైంది. మాధవరావుపంతులు భార్య కమలమ్మ వంటచేసుకుని, భర్త రాకకు ఎదురుచూస్తూ చావడిలో రాటం పెట్టుకు కూర్చుని దారం తీస్తూంది. కమలా మాధవరావుల నోములపంట, వారి ప్రేమలతలోని ప్రధమపుష్పం, వారి అన్యోన్య ఆత్మల నేడు శీతలమేఘముల కూడికచే జనించిన అమృతధారావృష్టి వారి పెన్నిధానము వారి మురిపెంపుబిడ్డ, వారి చిట్టితల్లియగు ఇందిర తల్లిప్రక్కన కూర్చుండి తన ఖద్దరు చొక్కా జేబులో తల్లివేసిన కందిపప్పు పైకితీసి, బొమ్మరింట్లో వంటచెయ్యడానికి సిద్ధమవుతున్నది. కందిపప్పు లక్కపిడతలో వేసి కొంచెం నీళ్ళుపోసి దానికి ఒక మూతనుపెట్టి ఉఫ్‌ఉఫ్ అని వూది నిరాశాసూచకములగు దృష్టులతో తల్లివైపు చూచి “అమ్మా, అమ్మ గుడగుడ మనదేమి?” అని ముద్దుమాటలతో అడిగేసరికి, తల్లి కమలమ్మకు పట్టరాని నవ్వు వచ్చి లేచి కుమార్తెను ముద్దుపెట్టుకుంది. సరిగా యిలాంటి సమయంలో మాధవరావుపంతులు ఇంట్లో ప్రవేశించాడు. అతడు గుమ్మంలో వుండడంచూచి, తల్లి ఆలింగనములోంచి బలవంతంగా తప్పించుకొని ఇందిర, “నాన్న! నాన్న! నాన్న ఒచ్చేరు” అంటూ గుమ్మంలోకి పరుగెత్తింది. మాధవరావుపంతులు కూతుర్ని ఎత్తుకుని ముద్దుపెట్టుకుని,

"ఇందూ! అమ్మ తిన్నావమ్మా?" అని ప్రశ్నించేసరికి ఇందిర "అమ్మా? అమ్మింకా వుడకలేదు." అని చెప్తూ క్రిందకు తండ్రి చేయి పట్టుకొని తను చేయిపట్టుకోకపోతే తన తండ్రి మాధవరావు నడవలేకపోతాడేమో అన్నట్టు చూపులు మొగంమీద తోపగా ఇందిర తన తండ్రిని సావడిలో కుర్చీదగ్గరికి నడిపించుకు తీసుకొనివచ్చింది. మాధవరావు పంతులు భార్యవైపుచూచి, "ఇంకా వంట కాలేదా?" అని అడిగేను. అప్పుడామె "కాకేమి? వంటయి అరగంట అయినది. ఇందు చెప్పినమాట దాని బొమ్మరింట్లో సంగతి" అన్నది. మాధవరావుపంతులు మడతకుర్చీలో కూర్చుని "యివాళ వేగంచేసినట్టుంది వంట" అనెను. కమలమ్మ - "వేగమేది? పదకొండుగంటలు కావచ్చింది. మీకింకా ఆకలివేయడంలేదూ?"

మాధ- "నిన్ను చూడగానే నా ఆకలి మాయమైంది." అని చిరునగవు వ్యక్తపరిచాడు.

కమల-"నన్ను చూడగానే మీకు, మిమ్మల్ని చూడగానే నాకు ఆకలి మాయమైపోతూంటే, ఇక మనకి బియ్యం ఖర్చే లేదన్నమాట, ఇంక నేనూ రేపట్నుంచి పొయ్యిలో నిప్పవెయ్యను."

ఇంతలో మెల్లన కుర్చీలోంచి లేచి మాధవరావు తన కోటును విప్పి కొయ్యకు తగిలించుచుండెను. అప్పుడు అతని భార్యయగు కమలమ్మ "అదేమిటి చొక్కా జేబులో వుత్తరం? ఇవాళ వచ్చినదేనా యేమిటి? ఎక్కడ్నుంచి? అంతా క్షేమమేనా?" అని వరుసగా ప్రశ్నించెను.

మాధ-"ఔను మరిచాను. అయిదారు రోజుల్లో మా అమ్మ వస్తూంది. ఆమె వ్రాసింది."

కమల-" ఏదీ చదవండి."

మాధ -"నువ్వే చదువుకో!" అని అతడా వుత్తరాన్ని భార్య చేతికందిచ్చి యింటిలో స్నానం చెయ్యడానికి ప్రవేశించాడు.

* * * * * * * *

మాధవరావు పంతులు భోజనం ముగించి సావడిలో కుర్చీలో కూర్చొని తాంబూలం సేవిస్తున్నాడు. ఇందిర వుయ్యాల్లో పడుక్కొని నిద్రబోతూంది. కమలమ్మ క్రింద కూర్చొని వుయ్యాలా ఆగిపోయినప్పుడల్లా వూప్తోంది. అప్పుడు వారిరువురికిని (అనగా కమలా మాధవులకు) ఈ క్రింది సంభాషణము జరిగింది.-

మాధ-"ఉత్తరం ఏది? చదివావా?"

కమల-" లెక్క పంపించారా?"

మాధ (కొంచెము నసిగి) "లేదు-" లెక్క పంపలేదని చెప్పిన అబద్ధమే మాధవరావు నసుగుదలకు కారణం అని పాఠకులిది వరకే గ్రహించి వుంటారు.

కమల-"అయ్యో! ఎందుకు పంపారు కారు? పాపం, ఆవిడ మరీ మరీ చూడాల్నుందని వ్రాస్తున్నారు కదా?"

మాధ-"ఆవిడ మనని చూచి అప్పుడే రెండు సంవత్సరాలు కావచ్చింది."

ఇంతలో ఇందిరకు పూర్తిగా నిద్రవచ్చింది.

మాధ-"లెక్క పంపించాలి మరి!"

కమల-"సరే, తెలిసింది. మొన్ననే సేవింగ్సు బ్యాంకులో రూపాయలు తీసి బట్టలు కొనేశారుగా? మళ్లీ జీతం అందితేగాని లెక్కకు వీలులేదు-"

మాధ-" ఎవ్వరినైనా చేబదులడుగుతాను. మళ్లీ రాగానే యిచ్చేస్తాను."

కమల-"బదులా? ఒకర్ని బదులడగవలసినంత అవుసరమేమొచ్చింది? మొన్న పండుక్కి మావాళ్లు నాకు నాగరం కోసమిచ్చిన మూడు కాసులూ పెట్లోనే వున్నాయి. అవి అమ్మేసేయండి. తరువాత జీతం అందిన-" తరువాత మాట కమలమ్మ పైకి రానీయలేదు. లోపలి మాట లోపలికే మళ్లిపోయింది.

అయితే మాధవరావు "తరువాత జీతం అందిన వెంటనే నీ కాసులు నీకు తిరిగి యిచ్చేయాలని- అంతేనా నీవు చెప్పదలచుకొ

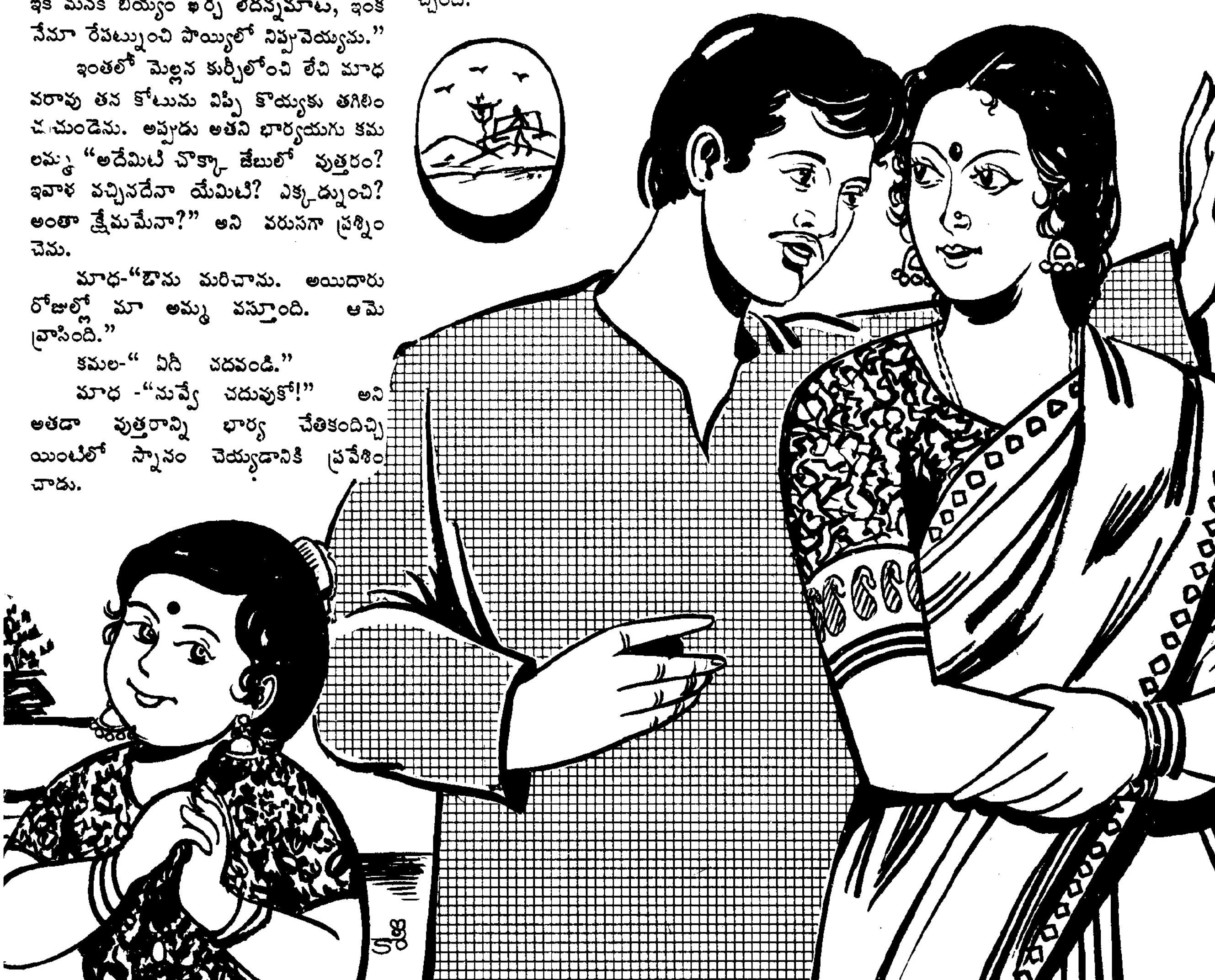

నాగరం

న్నమాట?" అని ఆ వాక్యాన్ని పూర్తి చేశాడు.

కమల సంభాషణము మరల్చునుద్దేశముతో, లజ్జిత వదనయై "ఇచ్చినాసరే, ఇవ్వకపోయినాసరే."

ఈ మాటలు వినినంతనే మాధవరావు తన భావాల్ని ఆపుకోలేకపోయెను. అతని ముఖం అప్రయత్నంగా కమల ముఖం వద్దకు ఆకర్షింపబడింది. వాళ్ల యిద్దరి పెదవులూ కలిశాయి. భార్యాభర్తలిద్దరూ అలాగొక అర నిముషం వరకూ ఆనందసాగరంలో తేలివున్నారు. ఇంతలో వుయ్యాల్లో పండుకొని నిద్రిస్తూ వున్న ఇందిర కదిలింది. భర్త మెడను చుట్టుకొని వున్న కమల హస్తములు అప్రయత్నంగానే వుయ్యాలా ఊపడానికి వెళ్లాయి.

మాధ-"కమలా, నేనిందాకా నీతో అమ్మకి సొమ్ము పంపలేదని చెప్పిన మాట అబద్ధం సుమీ! నీ పెదవుల్లో ఎలాంటి మహిమ వుందోకాని, అబద్ధం ఆడిన నా పెదవులు కూడ పవిత్రమైన నిజం పలుకుతున్నాయి. విను! ఇపుడే ఆఫీసు రూపాయలు ముప్ఫై అమ్మ పేరిట మనియార్డరు చేసి వస్తున్నామ్. ఆ రూపాయి లెలాగైనా యివాళ సాయంత్రం లోపల ట్రెజరీలో కట్టాలి. లేకపోతే మాట వస్తుంది. ఎవ్వరినైనా బదులడగటానికి నాకు మనసొప్పిందికాదు. నాదృష్టి కూడా మీవాళ్లు నీకిచ్చిన మూడు కాసుల మీదే పడింది. అయితే ఈ భావాలన్నీ నానోట వెలువడకముందే నువ్వు నీ కాసులు నాకిస్తానని నాకు మనస్సంకోచాన్ని తగ్గించిన దానివయినావు!"

కమల-" మీరు నన్ననవసరంగా పొగుడుతున్నారు."

మాధ-"భార్యభర్తల ప్రేమ ఆత్మికము సుమా! అట్లుకాకున్న నీ భావములును, నా భావములును అచ్చుగుద్దినట్లు ఏకమగునా? నా భావములు నీ మానస దర్పణంలో ప్రతిబింబితమైనాయి. మన ఆత్మలు పరస్పరము సంభాషించుకొంటాయి."

ఇందిర-నిద్రలో "ఊ! "

మాధ-త్రుళ్లిపడి, నవ్వి "చిట్టితల్లి నిద్రలో కలవరిస్తూంది!"

* * * * * *

నాడు ద్వాదశి లక్ష్మివారము, కమల ప్రొద్దున్న చీకటితోనే లేచి గృహకృత్యములు చక్కబెట్టుకొనుచుండెను. అత్తగారు అన్నపూర్ణమ్మ ప్రొద్దున్న ఏడుగంటల రైలులో వస్తుందని కమలమ్మ నాలుగు గంటలకే మేలుకొని నీళ్ల పొయ్యిలో నిప్పేసి, అత్తగారు వచ్చిన తోడనే ఆమె స్నానానికి అనుకూలంగా వున్నట్లు వేడినీళ్లు కాచింది. పిమ్మట ఆరు గంటలగుట చూచి భర్త మాధవరావుని మేల్కొల్పింది. మాధవరావు పంతులు కాలోచితకృత్యాలు నిర్వర్తించుకుని, రైలు స్టేషను వద్ద తల్లిని కలుసుకుని యింటికి తీసుకు రావడానికి బయలుదేరాడు. ఇంతలో ఇందిర మేల్కొంది. కమలమ్మ బిడ్డకు ముఖం కడిగి, తలదువ్వి, బొట్టుకాటుక తీర్చి, తెల్లని ఖద్దరు చొక్కాను తొడిగి వీధి అరుగుమీద కూర్చోబెట్టి తానును అరుగుమీద కూర్చుంది. ఇంట్లో గడియారం ఏడుగంటలు కొట్టింది. ఆ శబ్దం కర్ణపుటములలో పడినతోడనే కమలమ్మ మనోవీధిని భావపరంపరలు పరుగెత్తాయి. రైలు స్టేషనులోకి వచ్చి నిలబడడం, మూడవ క్లాసు బండిలోంచి అత్తగారు అన్నపూర్ణమ్మ మెల్లగా దిగడం, తన భర్త తల్లి ఎదుట మందహాసాలంకృతమైన ముఖంతో నిలబడడం వారిద్దరూ సామానుతో కూడా బండి యెక్కడం, బండి మెల్లిగా బయల్దేరడం-అటు పిమ్మట కమల భావతరంగాలు నిలిచిపోయాయి. ఆమె ఇందిర నెత్తుకుని వీధిగుమ్మం చివరను నిలబడి వీధికొక వైపునకే ముఖం తిప్పి చూస్తూ నిలబడింది.

పావుగంటలో వీధి చివరను బండి నడిచిన చప్పుడయ్యెను. బండి వారి యింటి వైపునకే వచ్చుచుండెను. దృష్టి నిగుడించి చూస్తూ వుండిన కమలమ్మ, బండిలో తన భర్త అత్తగారగు అన్నపూర్ణమ్మ వుండడం చూచి, "ఇందిరా, మామ్మగారు వచ్చారు చూడు!" అని బండి వైపు చూపించేసరికి, బండిలో మాధవరావుని చూసి ఇందిర "నాన్నగారే! నీకు మాతలురావు, ఏమీరావు!" అన్నది. అన్నపూర్ణమ్మ ఇందిర కపరిచితయగుటచేత కమల మాటలా బాలకు అర్థం కాలేదు.

బండి గుమ్మంలో నిలబడింది. బండిలోంచి అన్నపూర్ణమ్మ, మాధవరావు దిగారు. గుమ్మంలో పాదం పెట్టడమే తడవుగ అన్నపూర్ణమ్మ కమల చేత నున్న ఇందిరను ఎత్తుకుని ముద్దాడి, "అమ్మా! కమలా, పిల్ల మెతుకు తింటుందా? మాటలు వస్తాయా?" అను ప్రశ్నలకు కమల జవాబు చెప్పిందో లేదోకూడా తెలిసి కొనకుండానే అన్నపూర్ణమ్మ ఇందిరను ముద్దాడి, మరొక మాటు ముద్దాడి, ఇంకొకసారి కొంగున పదిలంగా ముడివేసి వుంచిన మిఠాయి వుండను ఇందిర చేతిలో పెట్టింది. మాధవరావు బండివాని డబ్బులు లెక్క బెట్టి అద్దె నిచ్చుచుండెను. అన్నపూర్ణమ్మ, కమల, ఇందిర వీరు ముగ్గురును ఇంటిలోనికి ప్రవేశించారు. చావడిలోకి వచ్చి అన్నపూర్ణమ్మ కోడలి నెగా

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక
హిట్ లిస్ట్
క్రైం, సస్పెన్స్‌లతో
మిమ్మలను
ఆనందింపచేసే
అద్భుత నవల
జి. వి. అమరేశ్వరరావు
త్వరలో ప్రారంభం!

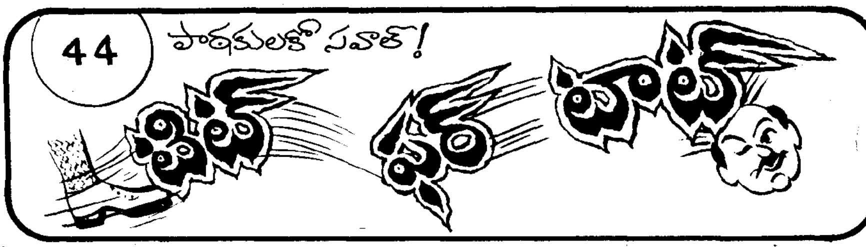

ఓడిపోయినా విమానం కావాలంటే ఎట్లాగయ్యా?

ఇది ఓ వాగ్బాణం అనుకోండి దీన్ని మరో వాగ్బాణంతో మీరు ఉపసంహరించాలి– ఆ "రిపార్టీ" గుచ్చుకోవాలే గాని బాధించకూడదు. రసభరితంగా వుండాలే గాని అశ్లీలం కొట్టవచ్చి నట్లుండరాదు. కార్డు మీద మాత్రం రాయాలి. ఈ వాక్యం పైన రాసి మీ ప్రతి వాక్యం దాని క్రింద రాయండి. మీ పూర్తి చిరునామా ముఖ్యం. ప్రచురించిన రెంటికి రు. 25, రు. 15 చొప్పున బహుమతి వుంటుంది!- ఈ విషయంలో సంపాదకునిదేతుది నిర్ణయం.

20-2-'90 లోగా అందేలాగా రిపార్టీలు పంపించాలి!

చాలా మంది వెంటనే "రిపార్టీ"ల వర్షం కురిపించారు. కొన్ని మాత్రం ఎంపిక చేసి వేస్తున్నాం. బహుమతులు పొందిన రెండూకాక– మరికొన్ని యిక్కడ వేశాము. తతిమ్మా వారి "వాగ్బాణాలు" స్థలాభావం చేత వేయలేక పోయాం. లాటరీ తీసి కొందరి పేర్లు మాత్రం వేస్తున్నాం! ఒకసారి బహుమతి రాలేదని నిరుత్సాహపడక మళ్ళీ ప్రయత్నించండి.

– ఎడిటర్

దిగా చూసి, "కమలం! నీళ్లు పోసుకును ఎన్నాళ్ళైంది?" అని రహస్యముగా అడుగుసరికి, కమల ఆశ్చర్యమును, సిగ్గును ముఖమునదోపగా, మందహాసము పెదవులమీద తాండవింపగా, మెల్లన "మూడు నెలలు కావచ్చింది" అన్న మాట యింకను పూర్తిగా నోటరాక పూర్వమే అన్నపూర్ణమ్మ, "తల్లికి ఈసారి కొడుకే, నామాట తప్పదు." అనెను. మాధవరావు యింటిలోనికి వచ్చెను. అతడు తల్లి అనిన మాటలు వినియుండినను విననట్లు నటించి, కోటును విప్పి కొయ్యకు తగిలించెను.

కమలమ్మ - "అత్తా, దూరప్రయాణం, చాలా బడలి వుంటారు. వేడినీళ్ళు పెట్టాను స్నానం చెయ్యండి."

అన్నపూర్ణమ్మ - నవ్వుతూ "అప్పుడే వేడి నీళ్ళు పెట్టావూ? తల్లీ, నీ కడుపు చల్లగా! నీ కడుపున కొడుకు పుట్టి! నిన్న ఏకాదశి ఉపవాసం రైలులో అయిపోయింది. ఇవ్వాళ ద్వాదశి. ఏముంది? స్నానం చేసి అరగంటలో వంట చేస్తాను. అబ్బాయీ! మధూ! నీ కచేరీ ఎన్ని గంటలకి?" మాధ - "నా కచేరికి ఏమీ తొందరలేదు. భోజనం చేశాక నిమ్మళంగా పదకొండు గంటలకి వెళ్తాను. కచేరీ దగ్గరగానే వుంది."

తన సామానంతయు సరిగా బండి వాడు దింపాడో లేదో ఒక్కమారు చూచుకొని అన్నపూర్ణమ్మ చంక నున్న ఇందిరను కమల చేతి కిచ్చి, స్నానం చేయుట కింటిలోనికి పోయెను.

ఇందిర - "అమ్మా! ఎవరే?"

కమల - "మామ్మ".

ఇందిర - "అంటే?"

కమల - "అంటేనా? నాన్నగారికి అమ్మ."

ఇందిర - "నాన్న గారికి అమ్మ అయితే నాన్నగారికి అమ్మ పెడుతుందా?"

కమల - నవ్వుచు "నాన్నగారికి పప్పు అన్నం కలిపి, నెయ్యివేసి మీ మామ్మ తినిపిస్తుందనుకున్నావా?" అని బిగ్గరగా నవ్వింది.

తల్లి ఏల నవ్వ వలయునో ఇందిర కర్థముగాలేదు. తల్లి వంట చేయులోపల ప్రక్క గదిలో రాటం పెట్టుకొని దారం తీయునుద్దేశంతో కూర్చుండియుండిన తండ్రి మాధవరావు వద్దకు పోయి ఇందిర కూర్చుండెను. కమల ఇంటిలోనికి పోయి అత్తగారికి వంటకు కావలసిన పదార్థములన్నియు సిద్ధము చేయుచుండెను.

*** *** ***

మాధవరావు భోజనము ముగించి యీవలకు వచ్చికూర్చుండెను. కమల నట్టింట పనిపాట్లు చక్కబెట్టుచుండెను.

అన్నపూర్ణమ్మ కుమారుని ప్రక్కనేలపై కూర్చుండియుండెను. ఇందిర తండ్రినోట తమలపాకు లొకటిగా పెట్టుచు, వానిని నమిలిన కొలది అతని నోరెఱ్ఱపడుట చూచి ఆశ్చర్యపడుచుండెను. ఇంతలో అన్నపూర్ణమ్మ మెల్లన ఇందిరను తనవద్దకు దీసికొని యొడిలో కూర్చుండబెట్టుకొని, "నాయనా! మధూ! పిల్లతలమీద నాగరం వేస్తే బాగుండదూ?" అనుసరికి మాధవరావు, "బాగుండకేమి? మరి నాలుగైదు నెలలకి ఎలాగైనా చేయిస్తాను. నాగరం చేయిస్తే పిల్లకీ తనకీ కూడ ఉపయోగపడుతుందని వాళ్ల తల్లి కూడ అంది." ఈ సందర్భములో మాధవరావునకు భార్య తనకిచ్చిన మూడు కాసుల మాటయు జ్ఞప్తికి వచ్చినను అతడు ఆ ప్రసంగము కొంచెమైనను తల్లి యెదట నెత్తలేదు.

అన్నపూర్ణమ్మ- "ఇందిరకి నేనొక నాగరం చేయించి పట్టుకొచ్చాను. మంచి నగిషీ, గోపాలకృష్ణుని విగ్రహం, రెండు తులాలెత్తు, సిస్తు రూపాయిలు ఏభైపెట్టి చేయించాను," అను మాటలను నవ్వు మొగముతో ననుచు, అన్నపూర్ణమ్మ తన పెట్టె వద్దకు జని కొంగున ముడి వైచిన తాళపు చెవితో పెట్టెను దెరచి అందులో తన బట్టల మధ్యను, డబ్బిలో మూడు కాగితములలో నాలుగు గుడ్డలలో భద్రముగా దాచిన ఆ నాగరమును దీసి కుమారునికి జూపెను. ఇంతలో కమలమ్మ పనిపాట్లు ముగించుకొని, నాగరమును గూర్చి మాతాపుత్రుల సంభాషణ లోపల నుండి యీవరకే వినుచుండిన దగుటచే హాసితవదనయై, దృష్టులనాతురత చూ పట్టగ భర్త చేత నుండిన నాగరమును తానును చూచుచుండెను.

అన్న- "ఏమి కమలా! నాగరమెలాగుంది? నీకూ, పిల్లకీ వుపయోగం పడుతుందని చేయించి తెచ్చాను. రెండు తులాలెత్తు."

కమల- "నాగరం ఎంతో బాగుంది. ఇలాంటి నాగరమే చేయిద్దామని మీ కొడుకు యత్నపడుతున్నారు. ఆయన యత్నం అక్కరలేకుండానే నేడు నాగరం సంభవించింది. ఇవాళ చాలా సంతోష మైన దినమత్తా!" అనుచు నాగరమును కుమార్తె తలపై నుంచి అత్తగారికి చూపి, "అత్తా! సరిగా కొలపెట్టినట్టు సరిపోయింది" అనెను. పిమ్మట భర్తవైపు తిరిగి "నాగరం చాలా బాగుందండీ" అని పలికెను.

మాధవరావున కిదంతయూ ఒక కలవలె గానుపించినది. తనపై యింత అభిమానము, ప్రేముడి, వాత్సల్యముగల తల్లికి, తన బిడ్డ యగు నిందిర కొరకు ప్రత్యేకముగ, అదే పనిగ మూడు నూరుల మైళ్ల దవ్వునుండి అభిమాన పూర్వకముగ తన ఖర్చుల నిమిత్తమేర్పడిన సిస్తు రూపాయిలు పెట్టి నాగరము చేయించి తెచ్చిన తల్లికి, ఖర్చులకుగాను ముప్పది రూపాయిలు పంపినందుల కాతడెంతయో గర్వపడసాగెను. తను భార్యకు నాగరము చేయించుమని భార్య పుట్టినింటి వారొసంగిన మూడుకాసులకును తల్లి రైలు ఖర్చులకు పోను అనుకొనిన నాగరము అప్రయత్నముగా యింటికి వచ్చుటయేకాక, పవిత్రమగు మాతృదర్శనమును, అమూల్యము, మధురమునగు వాత్సల్యసుధాస్వాదనమును అతనికి కోరని కోరికగా

సంభవించుటచేత మాధవరావు ఆనందసాగరమున నోలలాడుచుండెనని వేరుగా చెప్పవలయునా? తల్లి ఖర్చుల నిమిత్తము పంపిన ముప్పది రూపాయిలకు నాతడెవ్వరికి ఋణస్థుడయ్యెను? మొట్టమొదట సర్కారునకు, పిమ్మట మధ్యాహ్నము తన కమల మూడుకాసులమ్మి సర్కారు ట్రెజరీలో కట్టి యుండుటచే భార్యకు ఋణస్థుడయ్యెను. తన భార్యకు, అర్ధాంగికి, తన్నే దైవమని నమ్మి తోడునీడవలె చరించుచుండిన తన "కమల"కు బాకీపడినచో నెట్టి నష్టమునులేదు. ఇంతకును అనుకొనిన నాగరమయాచితముగ, అప్రయత్నముగ, వాత్సల్యమయియగు తల్లి (అన్నపూర్ణమ్మ) కోడలికి ప్రసాదించియేయున్నదికదా?

మాధవరావు పరిపరి విధముల నాలోచించెను. ఎంత యాలోచించినను అతనికి తనివి తీరలేదు. సౌఖ్యదాయకములగు భావములు గొల్పు సంతోషమునకు మించిన సంతోష మీ ప్రపంచమున నేమున్నది?

ఈలోపున కమల కుమార్తె ఇందిరకు తలకునూనెరాచి దువ్వుచు జడవేయుచుండెను. ప్రేమపూర్వకముగ నత్తగారు తెచ్చిన నాగరమును ఆమె సాధ్యమైనంత త్వరలో ఉపయోగింపనెంచియుండెను. నీలాకాశమున చంద్రోదయ మగు రీతిని ఇందిర కుంతలములపై నాగరము అందమును గొలుపునోలేదో యను తన యాతురము ఆమె మనంబున పెల్లుబ్బి యుండుటయే ఆమె ఇందిరకు అప్పుడే జడవేయుటకు కారణము. ఎన్ని దినములనుండియో నాగరము చేయించుకొనవలయునను తన యభీష్టమును భగవత్ప్రేరణముచే ప్రేమపూర్వకముగ దీర్చిన అత్తగారికి మనంబున

నాగరం

వేయిసారులు నమస్కరించుచుండెను.

జడ వేయుట పూర్తియైనది. నాగరమిందిర తలపై అందముగ మెరయుచుండుట జూచి కమల సంతోషమునకు మీరలేకుండెను. ఆమె ఇందిరనుద్దేశించి "చిట్టితల్లీ, నాగరం మామ్మకి చూపించి, జేజేపెట్టు" అనినంతనే ఇందిర తన కోమల హస్తముల జోడించి ప్రతి దినమును తన తల్లి దేవునకు పూజగావించునపుడు తానును ప్రక్కను నిలువబడి తల్లివలెనే నమస్కరించుట కలవాటుపడినదగుటచే తన తండ్రి తల్లియుగు అన్నపూర్ణమ్మకు చక్కగా నమస్కరించెను. అది చూచి అన్నపూర్ణమ్మ ఆపుకొనెదమన్నను ఆగక పొరలివచ్చుచుండిన ఆనందభాష్పములతో రెండింటిని మాత్రమిందిర తలపై రాల్చి, తక్కినవాటి నతికష్టముపై మరల్చుకొని మనుమరాలగు ఇందిరను రెండుచేతులనెత్తికొని, "తల్లికి వేయేళ్లాయుస్సు! కన్నతల్లికి తమ్ముడు పుట్టి!" అని దీవించి మనుమరాలినవేకసార్లు ముద్దాడెను.

* * * *

మాధవరావు రాత్రి పదకొండు గంటలపుడు పడకగదిలో మంచముపై కూర్చుండి యుండెను. వేరొక మంచముపై ఇందిర నిదురించుచుండెను. కమలమ్మ ఇందిరను జోకొట్టుచుండెను.

మాధ - నీ ఋణము మా అమ్మ తీర్చినది. నేను నీకు బాకీపడిన మూడుకాసులకును మారుగ నీకు నాగరము వచ్చినది.

కమల - (తలవంచుకొని) ఆత్మలభేదముగుచోట ఋణమెక్కడిది? మీకును నాకును భేదములేదే!

మాధ - (చిరునగవుతో) నిజమేకాని, నీ ఋణము పూర్తిగా తీరలేదుసుమా! ఏలయన మూడు కాసులలో నీకు నాగరము వచ్చుటయేకాక నాకు అమూల్యమును, శీతల వర్షపాతమువలె హృదయసీమను చల్లజేయు జాలినదియును, ఆనందదాయకమునునగు మాతృసందర్శనము లభించినది. దీని వెల భావాతీతము. గణింపరానిది. అందుచే నీ ఋణమీజన్మమున తీర్చజాలనేమో!

కమల - ఈ ఋణము జన్మ జన్మములకును తీరకుండునుగాక! జన్మ జన్మములకు మన మొకరినొకరనుసరించి జీవనమును గడుపుదుము.

మాధ - సాధ్వీయన నీయట్టిది!

కమల - పొగడ్తలకు నేనెంతమాత్రము తగను!

ఉద్యోగరీత్యా దూరదేశమున నున కుమారునిగాంచు నుద్దేశముతో మనసెంతయో ఉవ్విళ్లూరుచుండి మనమరాలికి కానుకగా బంగారు నగనొకదానిని జేయించి రైలు ఖర్చులకు సుతునివద్దనుండి ద్రవ్యమును దెప్పించుకొని కన్నుల కరవుదీర కుమారుని కుటుంబము నెప్పుడు కాంచెదనా యని యాతురమున, తాను పయనముగావించిన రైలుబండి కంటె వేయి మడుంగులు శీఘ్రగతిని తన కంటె నెంతయో ముందుగవచ్చిన మనోధృక్కుల మాధవరావుని బలముగను జూచుచు, తన భౌతిక దేహము ప్రయాణమొనర్చుచుండిన రైలుబండి మందగతికి తట్టుకొనుచు వచ్చి ఎట్టకేలకు రామవరములో పడిన అన్నపూర్ణమ్మ యభిమానమును, భర్తకానందదాయకమును, గౌరవనీయమునగు రీతిని తనకు పుట్టినింటి వారొసంగిన మూడు కాసులను నిరాటంకముగ నిర్మలమానసముతో, ప్రతిఫలమపేక్షింపక భర్తకొసంగిన కమల ప్రేమమును, ఈ రెంటిలోనే యది గాఢతరమో పాఠక సోదర సోదరీమణులే యూహింతురుగాక! ఈ రెంటికిని గల భేదమే వాత్సల్యమునకు ప్రేమమునకును గల భేదము. ఒకటి కారుణ్యమయుడగు నీశ్వరుడు భక్తులయెడ జూపునది. యింకొకటి సమానులగు నిరువురి పరస్పరానురాగము. ఒకదానికి అర్హానర్హ విచక్షణము కావలయును. ఇంకొకటి అకారణము, అప్రయత్నము, అయాచితము - ఒకటి కాలానుకూలముగనేతెంచెడి శీతల వర్షధార, మరియొకటి సంతతమును శీతలతనొసంగెడి మందమలయానిలము.

(1927వ సం. ఏప్రిల్ నెల 3వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికనుంచి)

చుంకీ లక్కీ

త్రిదేవ్ చిత్రంలో రావలసిన అవకాశం చేజారిపోయిన చుంకీకి లక్కీగా ఆ చిత్ర దర్శకుడు రాజీవ్‌రాయ్ దర్శకత్వంలో తయారవుతున్న మరో చిత్రం 'విశ్వఆత్మ'లో ఛాన్సు చిక్కిందట. త్రిదేవ్‌లో నసీరుద్దీన్‌షా, సన్నీలతో పాటు చుంకీ నటించాల్సి వుండగా చుంకీకి బదులు జాకీష్రాఫ్‌కు అప్పుడా అవకాశం వచ్చింది. ఇప్పుడు జాకీష్రాఫ్ నటించేందుకు ఒప్పుకోక పోవడంతో చుంకీని, ఆ పాత్ర వరించింది.

ఎంతైనా చుంకీ లక్కీఫెలో అంటున్నారుకాని మరి నసీర్, సన్నీలతో పోటీ పడినటించగలదా లేదా అన్నదే సంశయమట. లెట్స్ వెయిట్ అండ్ సీ....!